

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoE/46/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615206511
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Priehoda
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6615206511.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS, spol. s r.o., so sídlom 831 04 Bratislava, Vajnorská 100/A, IČO: 45 869 464, zastúpený splnomocnenou advokátkou JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., so sídlom Advokátska kancelária so sídlom 821 01 Bratislava, Martinčekova 13, proti povinnému: P. D., narodený XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B., O. W./XXX/XX, na vymoženie pohľadávky v sume 1828,66 eur s príslušenstvom, v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom JUDr. Ing. Jánom Gasperom, PhD., so sídlom Exekútorský úrad 979 01 Rimavská Sobota, Kálmána Mikszatha 268 pod spisovou značkou Ex 4364/2015, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec číslo konania 12Er/354/2015-28 zo dňa 27.10.2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vedenej pod spisovou značkou Ex 4062/2015. Súd rozhodol podľa ustanovenia § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučného poriadku), v nadväznosti na ustanovenia § 52, § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka platného a účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Súd zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinným zo zmluvy o úvere posúdil ako spotrebiteľský vzťah a aplikoval okrem vnútroštátnej právnej úpravy aj Smernicu Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej smernica), konkrétne čl. 3 ods. 1 smernice a prílohy danej smernice, pričom súd prezentoval v odôvodnení uznesenia právny názor vyplývajúci z výkladu danej smernice obsiahnutého v rozsudkoch Súdneho dvora (ES) vo veci C-240/98 - 244/98 a vo veci C- 473/00. Exekučný súd konštatoval, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere nebola dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do formulárovej zmluvy o úvere. Exekučný súd konštatoval, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere nebola dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do Obchodných podmienok pre úver, ako súčasť formulárovej zmluvy o úvere. Vychádzajúc z povahy samotnej zmluvy o úvere je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským alebo civilným súdom, bude takmer vždy veriteľ. Súd mal za zrejmé, že veriteľ od počiatku sledoval takýmto koncipovaním doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, reálne vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal, mohol len zmluvu ako celok odmietnuť, alebo sa podrobiť všetkým podmienkam poskytovania úveru, teda aj rozhodcovskému konaniu. Exekučný súd právne posúdil takéto dojednanie v spotrebiteľskej zmluve ako neprijateľnú podmienku a ako taká bola už od počiatku neplatnou v zmysle ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka. V dôsledku toho súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absencia tejto jeho vlastnosti je neodstrániteľnou prekážkou brániacou vedeniu exekúcie a tým aj zákonným dôvodom na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Proti uzneseniu okresného súdu podal oprávnený v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Domnieva sa, že rozhodnutie súdu bolo vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia. Okresný súd, ako exekučný súd predovšetkým nebol oprávnený posudzovať platnosť rozhodcovskej doložky a prekročil zákonný limit pre skúmanie žiadosti o vydanie poverenia, ktorý pripúšťa výslovné znenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Z povahy veci nemožno priznať exekučnému súdu väčší rozsah vecnej preskúmvacej pôsobnosti, než akou v prospech interpretácie ustanovenia § 37 ZoRK svedčia jazykové, logické, axiologické a systematické dôvody. O platnosti rozhodcovskej doložky rozhoduje rozhodcovský súd a oprávnený tak namieta prekážku rozsúdenej veci, ktorá bráni tomu, aby opätovne bola vec exekučným súdom posúdená. Z dôvodu nerešpektovania prekážky „res iudicata“ konaním súdu došlo k porušeniu článku 2 ods. 2 Ústavy SR. V rámci skúmania a posudzovania zákonných predpokladov pre vydanie poverenia pre súdneho exekútora nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Oprávnený ako právny nástupca G. J. bol povinný postupovať v súlade so zákonom č. 483/2001 Z.z. o bankách a ustanovenie § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách zakotvovalo povinnosť bánk ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy s tým, že klientovi je daná možnosť neprijať túto zákonom stanovenú ponuku. Rozhodcovská zmluva zaväzuje aj právnych nástupcov strán. Oprávnený ďalej namietal, že v dôsledku neprávnej aplikácie ustanovenia § 53 ods. 4. Občianskeho zákonníka a porušením § 153 ods. 1 O.s.p., absenciou akýchkoľvek dôvodov pre právne závery v rozhodnutí považuje rozhodnutie exekučného súdu za arbitrárne, ktorým sa oprávnenému odňala možnosť konať pred súdom. Zároveň sa súd nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy toho istého stupňa, nijako nezodôvodnil tento odlišný postup. Súd sa taktiež nevyjadril, akým iným spôsobom by si slabšia strana svoj osud v závažnej veci dokázala náležite naplánovať, ak by konanie prebiehalo na „štátnom“ súde. Oprávnený potom zoširoka uviedol procesný postup na rozhodcovskom súde. Konštruovaním nového skutkového stavu bez účasti oprávneného a odňatím možnosti vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a skutkovému stavu súd prvého stupňa uprel oprávnenému právo byť účastným na konaní, čím zasiahol do jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Oprávnený taktiež namietal aplikáciu sekundárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdného dvora EÚ súdom prvého stupňa. Nie je možné záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky oprieť o Smernicu EHS č. 93/13/EHS, nakoľko tento nepriamy normatívny akt, ktorý je súčasťou unijného práva, je aktom výlučne sekundárnej povahy, ktorého priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny a v žiadnom prípade nie interpretačný. Oprávnený namietal taktiež porušenie zásady právnej istoty a legitímnych očakávaní, keď exekučné súdy v skutkov a právne obdobných veciach poverenia vydávajú i zamietajú. Postupom súdu došlo k neprijateľnému zvýhodňovaniu povinného pred exekučným súdom a naopak oprávnenému súd znemožnil uplatniť svoje právo priznané exekučným titulom, ktorého účinky sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku. Oprávnený na podporu svojho stanoviska citoval z viacerých rozhodnutí a nálezov Ústavného súdu SR. V závere odvolania oprávnený zdôraznil, že Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s., zriaďovateľ súdu, ktorý vydal exekučný titul, je členom záujmového združenia zapísaného v zozname vedenom MS SR a je držiteľom povolenia rozhodovať spotrebiteľské spory s číslom SRS 001 v súlade s ust. § 73 ods. 5 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Navrhuje preto, aby odvolací súd uznesenie okresného súdu zmenil tak, že vydá poverenie pre súdneho exekútora, prípadne aby rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Povinný vo vyjadrení k odvolaniu oprávneného len v stručnosti uviedol, že sumu 1828,66 eur uhradil dňa 14.04.2014 na špecifikovaný účet oprávneného, o čom doložil ako listinný dôkaz potvrdenie banky o vklade hotovosti na účet v banke zrealizovaný dňa 14.04.2014.

V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Vo veci rozhodla vyššia súdna úradníčka Okresného súdu Lučenec. Zákonná sudkyňa predložila vec na rozhodnutie krajskému súdu podľa ustanovenia § 374 ods. 4 O.s.p. s vyjadrením, že odvolaniu účastníka konania nemieni vyhovieť.

Odvolací súd, vychádzajúc z rozsahu a dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), po preskúmaní uznesenia prvostupňového súdu, aplikujúc ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., sa v celom rozsahu

stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť dôvodov a právnych úvah, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol.

Vychádzajúc z dikcie zákonných ustanovení Exekučného poriadku (§ 44 ods. 2, § 57 ods. 1 a 2) je zrejmé, že súd je povinný, a to v každom štádiu vedenia exekúcie, obzvlášť však pred vydaním poverenia pre súdneho exekútora, dôsledne skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie, predovšetkým, či podklad, na základe ktorého súdny exekútor žiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je spôsobilým exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Odvolacia námietka oprávneného, podľa ktorej exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmvacej právomoci, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku so zákonom, neobstojí. Uvedené zákonné ustanovenia poskytujú exekučnému súdu zákonné zmocnenie v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, musí na zistenie nezákonnosti vedenia exekúcie aj adekvátne procesne zareagovať. Vyslovený právny názor plne zodpovedá záverom obsiahnutým v judikáte Súdného dvora (ES) vo veci Pohotovosť C-76/10 zo dňa 16.11.2010. Súdny dvor v súvislosti so skúmaním nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách vyslovil, že vnútroštátny súd má aj vo fáze výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu podmienky obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom. Je úlohou dotknutého vnútroštátneho súdu určiť, či sa má podmienka zmluvy o úvere považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13 a v prípade kladnej odpovede je úlohou uvedeného súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, s cieľom ubezpečiť sa, že tento spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou. Odvolací súd poznamenáva, že totožný právny názor vyplýva aj z konštantnej judikatúry a početných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ako aj Ústavného súdu SR v obdobných exekučných veciach (napr. sp. zn. 3MCdo 11/2010 z 26.09.2011, 3Cdo 146/2011 z dňa 13.10.2011). Ústavný súd SR výslovne judikoval, že okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. 11. 2011, č. k. I. ÚS 456-/2011-19)

Odvolací súd s poukazom na obsah odôvodnenia rozhodnutia exekučného súdu v konkrétnej veci odmieta argument odvolateľa poukazujúci na neprípustnosť aplikácie smernice Rady ES a judikatúry Súdného dvora ES, ktorý nie je z hľadiska správnosti rozhodnutia a prijatého právneho názoru súdu zásadný, nakoľko exekučný súd v rozhodnutí aplikoval v prvom rade vnútroštátnu právnu úpravu dotýkajúcu sa spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa a len podporne poukázal na znenie článkov Smernice Rady (ES) č. 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993, v nadväznosti na výklad danej smernice obsiahnutý v ustálenej judikatúre Súdného dvora EÚ.

Neobstoja ani argumentačné dôvody spochybňujúce postup súdu s akcentom na údajné porušenie ústavne garantovaných práv oprávneného, ako účastníka konania, na spravodlivý súdny proces a na zachovávanie zásady rovnosti pred súdom. Exekučný súd k právnemu záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve dospel na podklade listinných dôkazov predložených samotným oprávneným; odvolací súd tak poznamenáva, že všetky skutočnosti potrebné pre právne posúdenie zmluvného vzťahu medzi oprávneným a povinným sú zrejmé z obsahu predloženej zmluvy o úvere a Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a nie je tak možné konštatovať porušenie práva prístupu k vykonanému dokazovaniu oprávneného, ako účastníka konania. Rovnako nemá žiadne zákonné opodstatnenie argument oprávneného, že sa exekučný súd vo svojom rozhodnutí nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy toho istého stupňa. Rozhodnutia súdov toho istého stupňa nie sú pre súd totožného stupňa žiadnym spôsobom právne záväzné, naopak, ako už odvolací súd zdôraznil, judikatúra tak Najvyššieho súdu SR, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky v otázke oprávnenosti (v zmysle citovaného rozhodnutia ÚS SR č. k. I. ÚS 456-/2011-19 dokonca povinnosti) exekučného súdu skúmať platnosť a zákonnosť vydania rozhodcovského rozsudku, ako exekučného titulu v exekúcii, je ustálená a jednoznačná a táto je pre súd 1. stupňa, ako judikatúra súdov vyššieho stupňa, právne smerodajná.

Návrhom datovaným dňa 15.03.2015 sa oprávnený domáhal vykonania exekúcie na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým bol Rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Rozhodcovskej, arbitrážnej a mediačnej, a.s. so sídlom v Bratislave spisovej značky : IA-C/0214/0595 zo dňa 26.03.2014. Základný právny rámec nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom bol nárok veriteľa z titulu poskytnutého úveru na základe Zmluvy o úvere

č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 12.05.2009, ktorej súčasťou boli Obchodné podmienky pre úver G. J.. Súd prvého stupňa vzhľadom na vykonané dokazovanie - oboznámiac sa s obsahom predmetnej zmluvy, obsahujúcej rozhodcovskú doložku v časti 2 bod 7, Všeobecných obchodných podmienok G. J., podobnejšie upravujúcich rozhodcovskú doložku v čl. 10.2, vec správne právne posúdil, keď vychádzal pri rozhodovaní ako z relevantnej skutočnosti, že daný zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkom je nutné posudzovať ako spotrebiteľský vzťah a následne aj pomerne obširne, vychádzajúc z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, svoje rozhodnutie zdôvodnil. Odvolací súd poznamenáva, že vyslovené stanovisko je plne konformné a v súlade s početnou judikatúrou Súdneho dvora ES (napr. C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05, C-243/08, C-40/08, C-227/08, C-76/10) dotýkajúcou sa problematiky spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa.

Exekučný súd tak správne venoval pozornosť skúmaniu zmluvných podmienok z hľadísk a kritérií spotrebiteľského práva v celom jeho kontexte a zameril sa na posúdenie prijateľnosti a zákonnosti predovšetkým rozhodcovskej doložky, ktorá mala založiť legitimitu nielen exekučného titulu, ale aj samotného rozhodcovského konania, ktoré vydaniu exekučného titulu predchádzalo.

Rozhodcovskú doložku koncipovanú v takom znení, ako vyplýva z čl. 2 bodu 7 Zmluvy o úvere, ako aj Všeobecných obchodných podmienok G. J., podobnejšie upravujúcich rozhodcovskú doložku v čl. 10.2, podľa ktorej v prípade vzniku sporu a nedosiahnutia dohody sa zmluvné strany „dohodli“, že akékoľvek vzájomné spory vyplývajúce zo zmluvy o úvere alebo súvisiacich s ňou, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy o úvere, budú riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní, navyše s vopred určeným jediným konkrétnym rozhodcovským súdom, správne súd právne posúdil ako neprijateľnú a s poukazom na ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka tým absolútne neplatnú zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve. Takéto dojednanie celkom zjavne spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a to výrazne v neprospech spotrebiteľa, ktorý sa takouto „dohodou“ vopred vzdal svojho ústavného práva na spravodlivý súdny proces pred nezávislým všeobecným súdom. Takouto formuláciou rozhodcovskej doložky bolo dlžníkovi - povinnému absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu či rozhodcovského súdu, ktorý by spor z danej spotrebiteľskej zmluvy podľa voľby spotrebiteľa rozhodol. Neobstojí ani argumentácia oprávneného, že povinnosť bánk ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy obsahovala osobitná právna norma, konkrétne ustanovenie § 93b ods. 1 zák. č. 483/2001 o bankách. Bolo povinnosťou dodávateľa dôsledne rešpektovať okrem osobitej právnej normy upravujúcej postavenie, práva a povinnosti bánk, aj ustanovenia osobitných právnych noriem, upravujúcich a zabezpečujúcich ochranu práv spotrebiteľa. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednania je skutočnosť, že táto podmienka celkom zjavne nebola so spotrebiteľom vopred individuálne dojednaná a spotrebiteľ tak nemal reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy, a teda aj obsah rozhodcovskej doložky, vopred ovplyvniť. Za takúto možnosť nemožno považovať ani dojednanie vymienené v čl. 10.2.3. Všeobecných obchodných podmienok, podľa ktorého ak klient, najneskôr pri uzavretí bankového obchodu, alebo zmluvy nedoručí banke písomné oznámenie, že s rozhodcovskou doložkou nesúhlasí, má sa za to, že ju prijal. Rozhodcovskú doložku ani vzhľadom na takéto dojednanie nemožno považovať za individuálne dojednanú a to najmä s osobitným dôrazom na spochybnenú realnosť uplatnenia tohto práva odmietnuť ju zo strany spotrebiteľa s ohľadom na okolnosti uzatvárania zmluvy. Je ťažko prijateľný záver, že by spotrebiteľ, ktorý sa mal možnosť len pri podpise zmluvy oboznámiť s konkrétnym znením obsahu vopred pripravenej formulárovej zmluvy, súčasne bol v stave ihneď uplatniť svoje právo písomne oznámiť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou, ktoré právo bolo viazané výlučne len na moment najneskôr do uzavretia zmluvy o úvere.

Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Odvolací súd z uvedených dôvodov uznesenie exekučného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.